

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Міжнародний облік, аналіз і оподаткування
(назва магістерської програми)

на тему: **«Облік та контроль основних засобів: теорія та діюча практика**
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка обліково-економічного
факультету
Санченко Анастасії Василівни _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Сиротенко Наталія Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Економічний розвиток України залежить від ритмічності функціонування сфер її народного господарства. Важливе значення приділяється основним засобам як головному елементу матеріально-технічної бази підприємства. Ефективність використання основних засобів залежить від організації своєчасного одержання, надійної і досить повної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення обліку та контролю як найважливіших функцій управління.

Основні засоби відіграють значну роль у процесі праці, так як вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування. Зважаючи на це, питання раціональної організації обліку основних засобів є досить актуальним. Вирішення цього питання дозволить більш ефективно вирішувати задачі управління процесами збереження, руху та ефективного використання основних засобів.

Проблемам організації обліку та контролю основних засобів, а також питанням їх оцінки присвячено багато наукових праць українських вчених: Ф.Ф. Бутинеця, С.Ф. Голова, П.І. Гайдучького, Г.І. Гринман, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука, Л.К. Сука, Ткаченко Н.М. та інших.

Дискусійність багатьох теоретичних положень, практична значимість обліку, аналізу та контролю основних засобів, недостатній рівень їх дослідження з погляду сучасних потреб управління вимагає подальшого їх удосконалення.

Метою дослідження є вивчення теорії та практики обліку та контролю основних засобів, виявлення недоліків в системі організаційно-методичного забезпечення та надання рекомендацій щодо їх усунення.

Завдання дослідження:

- розглянути економічну сутність та завдання обліку операцій з основними засобами, їх класифікацію та оцінку;
- дослідити проблемні аспекти обліку основних засобів;
- навести загальну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- вивчити діючу практику обліку основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розробити шляхи удосконалення обліку основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розкрити задачі та джерела внутрішнього контролю основних засобів;
- охарактеризувати методику внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві;
- провести аналіз фінансового стану та руху основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- побудувати економіко-математичну модель визначення оптимального використання основних засобів підприємства.

Предметом дослідження є система обліку та контролю основних засобів.

Об'єктом дослідження є теоретичні, практичні та організаційно-методичні питання обліку, аналізу та контролю основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад».

Для досягнення поставленої мети використовуються наступні **методи дослідження**: системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і контролю основних засобів; інформаційне моделювання – для забезпечення дослідження нормативно-довідковими матеріалами; абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку основних засобів; конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення дослідження документів та реєстрів обліку за формою і змістом – для виявлення їхньої відповідності щодо інформаційної ємності адекватного вимогам стандартів; опитування, фактична перевірка, порівняння, перерахунок, документальна перевірка, вибіркове дослідження – при проведенні контролю основних засобів; статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку основних засобів; графічний – для наочного зображення результатів дослідження

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані ТОВ «Телекарт-Прилад» та офіційних статистичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань) та 38-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 131 сторінку. Основний зміст викладено на 128 сторінках. Робота містить 51 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Концептуальні основи обліку операцій з основними засобами»** розглянуті питання визнання основних засобів за міжнародними та національними стандартами; класифікація й оцінка основних засобів; економічна сутність амортизації і методи її нарахування, проблемні аспекти обліку основних засобів в сучасних економічних умовах.

У другому розділі **«Дослідження стану організації обліку основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад» та рекомендації щодо його удосконалення»** описана загальна характеристика та основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства, документальне супроводження наявності та динаміки основних засобів на підприємстві, облік руху основних засобів, облік поліпшення основних засобів, надано комплекс заходів спрямованих на покращення системи обліку основних засобів.

У третьому розділі **«Контроль та аналіз стану і використання основних засобів»** розглянуто теоретико-методичні основи контролю основних засобів, порядок контролю основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад», проведено аналіз стану і використання основних засобів, побудовано економіко-математичну модель.

ВИСНОВКИ

В результаті ознайомлення з основними нормативними та законодавчими документами, що регулюють облік та контроль основних засобів, економічною літературою з питань удосконалення обліку та контролю, діючою практикою обліку та контролю основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад» зроблені відповідні висновки:

1. Основні засоби – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва або установи (організації), які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу). Виходячи з вищевикладеного можна відзначити, що процедура визнання об'єктів обліку, зокрема основних засобів, досить складна і суперечлива.

2. Недоліки національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку й оподаткування створюють перешкоди для стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку взагалі та обліку основних засобів, зокрема. Тому питання визнання об'єктів основних засобів потребує подальшого дослідження, перш за все в частині поєднання бухгалтерського обліку та обліку для потреб оподаткування.

Порівнюючи облік з іншими державами, можна побачити різницю, яка залежить не тільки від політики країни, а й її менталітету, релігії. Але найважливішим фактором є те, що спільного більше, ніж відмінного. Таким чином, між вітчизняними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку є низка спільних положень. Та все ж у аспекті оцінки, переоцінки основних засобів, визнання їх первісної вартості, амортизації та вибуття є вагомі відмінності. Диференційні риси між П(С)БО 7 та МСБО 16 можна пояснити тим, що міжнародний обліковий стандарт має загальний рекомендаційний характер та не враховує національних особливостей ведення бухгалтерського обліку.

Існують проблемні питання переоцінки та оцінки основних засобів, виникає різниця між витратами, які входять до первісної вартості між українським законодавством та міжнародною практикою.

3. Товариство з обмеженою відповідальністю «Телекарт-Прилад» (ТОВ «Телекарт-Прилад») засновано у 1995 році, є одним з найбільших приладобудівних заводів України, що виробляє: обладнання для телефонного зв'язку (телефонні станції); телекомунікаційні комплекси для силових структур; різні пластикові карти (безконтактні карти, таксофонні картки та ін.); системи контролю доступу (монтаж, установка, обслуговування); автоматичний паркувальний комплекс «Смарт-Парк» у складі паркомата, в'їзних / виїзних стійок, програмного забезпечення; готові комплексні рішення для міста – комерційна експлуатація ліфтів, системи оплати транспорту, системи міського транспорту, платіжна система міського транспорту; різні системні рішення в галузі енергетики, прилади обліку електроенергії (однофазні лічильники, електронні лічильники, Енергія 9), комутаційне і програмне забезпечення для енергопостачальних і енергоспоживаючих компаній.

Продукція підприємства поставляється в Україну, Білорусь, Молдову, Туркменістан, Азербайджан, Казахстан, Узбекистан, Болгарію, Латвію –

найбільшим телекомунікаційним операторам, енергопостачальним компаніям, промисловим та іншим споживачам.

ТОВ «Телекарт-Прилад» сьогодні – це потужна і динамічно розвивається, з величезним досвідом роботи в сфері комунікацій. Впроваджуючи нові системи управління та контролю якості, підприємство прагне до максимальної продуктивності і задоволення запитів найвимогливіших замовників.

4. Бухгалтерський облік на ТОВ «Телекарт-Прилад» автоматизовано і ведеться за допомогою програмного продукту «IT-Enterprise».

Документальне оформлення руху основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад» здійснюється типовими формами первинного обліку, що передбачені Наказом Міністерства статистики України № 352 від 29.12.1995 року: № 03-01 «Акт приймання–передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; № 03-2 «Акт приймання–здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»; № 03-3 «Акт на списання основних засобів»; № 03-4 «Акт на списання автотранспортних засобів»; № 03-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»; № 03-7 «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів» застосовується для реєстрації інвентарних карток; № 03-8 «Картка обліку основних засобів»; № 03-9 «Інвентарний список основних засобів» на підприємстві, що досліджується не ведеться.

Об'єкти основних засобів на підприємстві не закріплені за матеріально–відповідальними особами тому «Інвентарний список основних засобів (типова форма № 03-9) не ведеться. Це значно знижує контроль за збереженням основних засобів.

5. Для ведення аналітичного обліку основних засобів одночасно для документального оформлення їх руху нами запропонований Комплексний документ обліку надходження–передачі, наявності, внутрішнього переміщення, результатів інвентаризації, вибуття основних засобів. Даний документ замінює діючі форми первинних документів, усуваються факти дублювання даних, зберігається вся та потрібна інформація, носіями якої є різні первинні документи, забезпечується контроль за зберіганням основних засобів, аналіз із технічного стану і використання, досягається можливість забезпечити як ручну, так і машинну обробку документів і узагальнення даних в бухгалтерському обліку.

6. Основні засоби є основною складовою матеріально–технічної бази підприємств, а тому проведення контролю даних активів – надзвичайно важливе і складне завдання. Мета контролю основних засобів – перевірка правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів.

7. Контроль за фінансово-господарською діяльністю Товариства здійснюється ревізійною комісією, яка формується з учасників ТОВ «Телекарт-Прилад» у складі не менше трьох осіб та незалежним аудитором.

В результаті проведеного контролю основних засобів в ТОВ «Телекарт-Прилад» при перевірці первинних документів виявлені наступні види порушень:

- відхилення за даними інвентаризації і за даними обліку, виявлення нестачі основних засобів за матеріально–відповідальними особами;
- неправильне формування первісної вартості придбаних основних засобів, а саме комп'ютера (в первісну вартість помилково включено ПДВ)

- невірне формування первісної вартості побудованих основних засобів, а саме офісного приміщення і складу

- неправильне обчислення сум амортизаційних відрахувань та їх віднесення на об'єкти обліку.

8. Додатково, для більш ефективного використання основних засобів підприємство може прийняти наступні заходи:

- Скорочення цілодобових і внутрішньозмінних простоїв.

Усунення даного недоліку може бути досягнуте шляхом введення прогресивних організаційних і технологічних заходів.

- Підвищення коефіцієнта змінності, яке може бути досягнуте застосуванням оптимального графіка роботи підприємства, включаючи ефективний план проведення ремонтних і налагоджувальних робіт.

- Більш інтенсивне використання транспортних засобів.

- Впровадження заходів науково-технічного прогресу.

- Підвищення кваліфікації робочого персоналу, економічне стимулювання основних і допоміжних робітників, що передбачає залежність зарплати від якості та ефективності роботи, поліпшення умов праці і відпочинку, оздоровчі заходи і інші заходи, що позитивно впливають на фізичний і духовний стану робітника.

9. Побудовано економіко-математичну модель визначення оптимального використання основних засобів підприємства.

АНОТАЦІЯ

Санченко А. В., «Облік та контроль основних засобів: теорія та діюча практика (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Міжнародний облік, аналіз і оподаткування». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю основних засобів, діюча практика обліку та контролю основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад», напрями удосконалення організаційно-методичних питань обліку та контролю основних засобів на підприємстві.

Проаналізовано діючу практику обліку та контролю основних засобів у ТОВ «Телекарт-Прилад».

Запропоновано напрями удосконалення первинної облікової інформації, обліку надходження, стану, утримання та ремонтів основних засобів підприємства. Надані рекомендації з поліпшення системи внутрішнього контролю.

Ключові слова: основні засоби, первісна вартість, залишкова вартість, корисне використання, методи амортизації, строк експлуатації, ремонт, поліпшення.

ANNOTATION

Sanchenko A.V., «Accounting and control of fixed assets: theory and current practice (by the example of Telecard-Device LLC)»,

thesis for Master degree in specialty «Accounting and taxation» under the program «International accounting, auditing and taxation». – Odessa National Economic University. – Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study the process of accounting for fixed assets of Telecard-Device LLC.

The theoretical questions of the accounting of fixed assets are considered: essence, classification of fixed assets, documentary registration of operations and discussion issues of accounting of fixed assets.

The analysis of the availability of fixed assets and the effectiveness of their use at the company « Telecard-Device LLC ». The synthetic and analytical accounting of fixed assets is investigated.

Were proposed ways to improve the current system of accounting for operations with fixed assets in the investigated enterprise, namely the introduction of automated processing of information on the accounting of fixed assets, the creation of a database on the availability of fixed assets in the organization, the chief accountant to strengthen the control of the correct design of primary documents for the movement of fixed assets

Keywords: fixed assets, accounting of fixed assets, depreciation, accounting system, synthetic accounting, analytical accounting, modeling.